

KÖVETELMÉNYEK
Választási rendszerek, szavazási módok
szabadon választott tantárgyból
a nappali tagozat számára jogász szakon
a 2023/2024-es tanév I. félévében

Tanegység címe: Választási rendszerek, szavazási módok
Tanegység kódja: AJALKALT001-1
Tanegység óraszám: 1 óra/hét
Tanegység típusa: beszámoló
Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék
Tárgyjegyző: Hallók Tamás egyetemi docens
Előtanulmányi kötelezettség: Alkotmányjog 2 (v) AJALK271N4 vagy AJALK271L4 (III–V. évf.)

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T3, T6, T7, T10, T11, T13, T14, T15

képesség: K1, K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17, K20, K22, K24, K25, K28

attitűd: A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A18

autonómia és felelősség: F1, F3, F5, F6,

1. A tantárgy célja:

A különféle választási rendszerek és szavazási módok bemutatásával azt vizsgáljuk, hogy melyikük nyújthat nagyobb lehetőséget a választópolgárok akaratának kifejezésére, s mely szavazási módok biztosítják jobban a választók fokozottabb részvételét, a választások tisztaságát. Emellett a speciális kollégium segítséget nyújthat ezen témát választók számára évfolyam- és szakdolgozat írásához.

2. Az órák látogatása és a beszámoló

Az aláírás feltétele az órákon való részvétel. Két alkalomnál több mulasztás az aláírás megtagadásával jár.

A beszámoló a hallgatónak az ajánlott irodalom alapján történő önálló véleményalkotási képességét vizsgálja. A beszámoló értékelése háromfokozatú minősítéssel történik. A beszámoló *nem megfelelt minősítését* vonja maga után a tárgykörbe tartozó írott vagy elektronikus (Internetes) művek teljeskörű és változtatás nélküli átvétele!

Az írásbeli beszámoló során a hallgatóknak egy min. 3. oldal terjedelmű dolgozatot kell elkészíteniük, amely témájában két lehetőség között választhatnak:

- az ajánlott irodalom alapján kifejti, hogy melyik választási rendszer illetve szavazási mód mellett foglalna állást.
- a tananyaghoz kapcsolódó magyar választási jogeset (lehetőleg az NVB /OVV illetve a Kúria/Legfelsőbb Bíróság is foglalkozzon vele) értékelő bemutatása.

A beszámoló formai követelményei: Times New Roman betűtípus, 12-es vagy 13-as betűnagyság, 1,5-es sortáv, a margók távolsága pedig mindenütt 2 cm. A szövegezés a magyar nyelvtan szabályainak megfelelően folyamatos, bekezdésekre tagolódik (az első sor kicsit beljebb kezdődik), tehát egy fejezeten belül nincsenek sorkihagyások.

3. Felmentési kérelmek elbírálása

Aki más felsőoktatási intézményben tanult hasonló tárgyat, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75%-os egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell a leckekönyv másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

4. Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik. A beszámoló eredményéről a Neptunon keresztül tájékoztatjuk a hallgatókat.

5. A tantárgy témakörei:

- 1) *Választási rendszerek, szavazási eljárások fogalma, jelentősége, a tipizálás lehetőségei.*
- 2) *A többségi választási rendszerek.*
- 3) *Az arányos választási rendszerek.*
- 4) *A vegyes választási rendszerek.*
- 5) *A magyar választási rendszer az arányosság tükrében. Az egyes választási rendszerek értékelése, hatásai.*
- 6) *A szavazási módok csoportosítása I. Önkéntes szavazás, kötelező szavazás*
- 7) *A szavazási módok csoportosítása II. Előzetes szavazás, a szavazás napján történő szavazás.*
- 8) *A szavazási módok csoportosítása III.: Lakóhelyen történő szavazás, távollét esetén való szavazás, belföldi ill. külképviseleti szavazás lehetséges módjai, joggyakorlata.*

- 9) *A postai szavazás.*
- 10) *A meghatalmazott útján való szavazás.*
- 11) *A szavazógép lehetséges változatai, a telefonos szavazás.*
- 12) *A távollét esetén való szavazás hatása a választási részvételre.*
- 13) *A jövő útjai: elektronikus szavazás, Internet, digitális tv.*
- 14) *A különböző szavazási módok esetleges magyarországi bevezetésének lehetőségei.*

6. Ajánlott irodalom

- 1) Dezső Márta: *Képviselő és választás a parlamenti jogban.* KJK, Bp., 1998.
- 2) Fábrián György- Kovács László Imre: *Parlamenti választások az Európai Unió országaiban.* Osiris Kiadó, Bp., 2004.
- 3) *Ismertető a parlamenti választási rendszerekről és azok alkalmazásának összehasonlításáról.* (készítette: Jammiczky Zsolt). Országgyűlés Külügyi Hivatala, Bp., 1993.
- 4) Petrétei József: Választás, választójog, választási rendszer. *Belügyi Szemle* 1998. évi 4. sz., 5–16. old.
- 5) Hallók Tamás: *Választási részvétel és alkotmányjog. A szavazási módok.* HVG ORAC, Bp., 2015.
- 6) Cserny Ákos (szerk.): *Választási dilemmák.* Tanulmányok az új választási eljárási törvény novumai és első megmértetése tárgyában. Választási Rendszerek Kutatóműhely, NKE, Bp., 2015
- 7) Cserny Ákos (szerk.): *A választási rendszerek egyes intézményei az uniós országokban.* HVG ORAC, Bp., 2018.
- 8) Dezső Márta–Kukorelli István (szerk.): *Választástudományi tanulmányok.* Országos Választási Iroda, Bp., 1999.
- 9) Szoboszlai György (szerk.): *A közjogi választások elméleti kérdései.* Országos Választási Iroda-Magyar Közigazgatási Intézet, Bp., 2004.
- 10) Bodnár Eszter: *A választójog alapjogi tartalma és korlátai.* HVG ORAC Könyvkiadó, Bp., 2014.
- 11) Fábrián György: *Választási rendszerek.* Osiris- Láthatatlan Kollégium, Bp., 1997.
- 12) Fábrián György – Kovács László Imre: A választási rendszerek arányosságának egyes kérdései. *Politikatudományi Szemle*, 1994. évi 3. sz., 202–219. old.
- 10) Fábrián György- Kovács László Imre: A választási rendszerek tipológiai problémái és a magyar választási rendszer. *Politikatudományi Szemle*, 1996. évi 2. sz., 51–63. old.
- 11) Szoboszlai György: Képviselő és választási rendszer európai kontextusban. *Politikatudományi Szemle*, 1998. évi 1. sz., 167–180. old.
- 12) Wiener György: A választási rendszer reformja. *Magyar Közigazgatás* 1997. évi 6. sz., 321–335. old.
- 13) Szép Jenő: Elektronikus szavazás. *Magyar Közigazgatás* 2004. évi 2. sz., 79–90. o.
- 14) *Elections in the 21st Century: from paper ballot to e-voting.* The Independent Commission on Alternative Voting Methods, é.n.
- 15) Karl-Rudolf Korte: *Wahlen in der Bundesrepublik Deutschland.* Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn, 2000.
- 16) Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.
- 17) A jogesetekhez segítséget nyújthat a Nemzeti Választási Iroda által kiadott Választási füzetek sorozat, illetve a www.valasztas.hu internetes honlap.

5. Az előadások időpontja és helye: csütörtök, 16–17.30., XX. ea.

Miskolc, 2023. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék